

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ

ज्ञानगंगोत्री, गंगापूर धरणाजवळ, गोवर्धन,

नाशिक- ४२२ २२२

ग्रंथालय व माहितीशास्त्र निष्णात शिक्षणक्रम

(M.Lib. & I.Sc.)

गृहपाठपुस्तिका

(सन २०१६-२०१७)

मूल्यमापन व गृहपाठासंबंधी विद्यार्थ्यांना सूचना (P16)

ग्रंथालय व माहितीशास्त्र पदवी शिक्षणक्रमातील प्रत्येक अभ्यासक्रमाचे मूल्यमापन हे अंतर्गत मूल्यमापन अंतिम परीक्षेद्वारे करण्यात येते.

(अ) अंतर्गत मूल्यमापन

विद्यार्थ्यांने अभ्यासक्रमनिहाय गृहपाठ लिहून पूर्ण करावयाचे आहेत प्रत्येक विद्यार्थ्यांने एकूण 8 गृहपाठ पूर्ण करावयाचे असून प्रत्येक गृहपाठासाठी 20 गुण ठेवण्यात आले आहेत. (अभ्यासक्रमनिहाय गृहपाठांची संख्या माहितीपुस्तकेत दिलेली आहे)

गृहपाठ सोडविण्यासाठी विशेष सूचना

- 1) हे गृहपाठ अंतिम परीक्षेची तयारी करण्याच्या तसेच तुमच्या शैक्षणिक प्रगतीचे स्वयं मूल्यमापन करण्याच्या दृष्टीने उपयोगी आहेत.
- 2) गृहपाठातील प्रत्येक प्रश्न व त्याचे गुण प्रथम काळजीपूर्वक वाचा त्यामधील पारिभाषिक संज्ञांची अर्थ नीट समजून घ्या.
- 3) गृहपाठाशी संबंधित पुस्तक अभ्यासक्रम, आशय व पाठ्यांश काळजीपूर्वक शोधून वाचावा.
- 4) प्रश्नांची उत्तरे लिहितांना पुस्तकामधील आशय, मुद्दे, मजकूर, जसेच्या तसा लिहिण्यापेक्षा स्वतःची भाषेत लिहा. आवश्यक तेथे स्वतःचे मत मांडा. गृहपाठ लिहितांना इतर संदर्भ ग्रंथांचा आधार घेतला तरी चालेल. व त्याचे गृहपाठाच्या शेवटी बीब्लिओग्राफी द्या
- 5) हा शिक्षणक्रम पूर्ण केल्यानंतर मिळविलेले ज्ञान प्रत्यक्ष कार्य करताना तुम्ही कसे उपयोगात आणाल याचाही उल्लेख उत्तरात असेल तर चांगले. शक्य असेल तेथे पुस्तकातील उदाहरणांबरोबरच पुस्तकबाहेरील उदाहरणेदेखील नमूद करावेत.
- 6) गृहपाठ लिहिण्यासाठी फुलस्केप आकाराचे आखीव कागद वापरावे (गृहपाठांतील आवश्यक उत्तरपत्रिका अभ्यासकेंद्राकडून पुरविल्या जाणार नाहीत.)

ग्रंथालय व माहितीशास्त्र निष्णात शिक्षणक्रम

विद्यार्थ्यांचे नाव	_____	अभ्यासक्रम/विषय	_____										
व पत्ता	_____	गृहपाठपूर्ण केल्याचा दिनांक	<table border="1"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>										
अभ्यासकेंद्राचे नाव	_____	मिळालेले गुण	<table border="1"><tr><td> </td></tr></table>										
		एकूण गुण	<table border="1"><tr><td>20</td></tr></table>	20									
20													
व पत्ता	_____	गृहपाठ परीक्षकाची स्वाक्षरी											
कायम नोंदणी क्रमांक	<table border="1"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>												

- 7) आखीव कागदाच्या/उत्तरपत्रिकेच्या प्रत्येक पानावर डावीकडे दीड इंच (4 सेमी) समास सोडून द्यावा. दोन उत्तरांमध्ये किमान चार ओळींचे अंतर असावे. (संमंत्रक या जागेची शेरा/सूचना लिहिण्यासाठी उपयोग करू शकतील.)
- 8) गृहपाठातील सर्व प्रश्नांची उत्तरे सुवाच अक्षरात लिहावीत. टंकलिखित/छापील मजकूर उत्तर म्हणून स्वीकारण्यात येणार नाही.
- 9) सर्व अभ्यासक्रमांचे लिहून पूर्ण केलेले गृहपाठ दि०२८/०२/२०१७ पर्यंत तुमच्या अभ्यासकेंद्रावरील संबंधित अभ्यासक्रमाच्या संमंत्रकाकडे जमा करणे आवश्यक आहे. अन्यथा गृहपाठासाठी ठेवण्यात आलेले गुण तुम्हाला मिळणार नाहीत याची कृपया नोंद घ्यावी. अंतिम मूल्यमापनासाठी गृहपाठात मिळालेले गुण विचारात घेतले जाणार नाही.
- 10) 2016-2017 ह्या पदवी शिक्षणक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना सोबत जोडलेले गृहपाठ वरील (09) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे दिलेल्या मुदतीत सादर करणे अपेक्षित आहे. गृहपाठ ह्यानंतर किंवा पुढील विद्यार्थी तुकडीबरोबर नव्याने किंवा पुनश्च सादर करण्याची परवानगी नाही हे कृपया लक्षात घ्यावे. वर्षात त्याने गृहपाठ सादर करणे आवश्यक आहे.
- 11) संबंधित अभ्यासक्रमाच्या संमंत्रकांची गृहपाठ त्मासल्यानंतर मिळालेले गुण व उपचारात्मक सूचनांसह गृहपाठ तुम्हास परत मिळतील
- 12) गृहपाठात मिळालेल्या गुणांचे अभ्यासक्रमनिहाय संयुक्त गुण काढतांना 20 टक्क्यात रूपांतर करण्यात येईल.
- 13) विद्यार्थ्यांनी माहितीपुस्तिकेतील परीक्षा अर्ज प्रकल्पासह मुदतीत अभ्यासकेंद्रांवर माहितीपुस्तिकेतील सूचना व नियमांचे पालन करून सादर करावा. विद्यार्थ्यांनी गृहपाठ प्रकल्प, प्रात्यक्षिकांसंबंधी, लेखी परीक्षा, प्रात्यक्षिक परीक्षा यांचे वेळापत्रक, सूचनापत्रक, परीक्षा केंद्र, प्रवेश पत्र इत्यादी माहितीसाठी आपल्या अभ्यासकेंद्राशी सतत संपर्कात राहावे, तसेच विद्यापीठाशी पत्रव्यवहार करतांना प्रथम माहितीपुस्तिकेतील नियम, सूचना वाचाव्यात त्यानंतर अभ्यासकेंद्रामार्फत पत्रव्यवहार करावा.

(डॉ.सज्जन थूल)

शिक्षणक्रम संयोजक, मूल्यमापन विभाग

अभ्यासक्रम : (LIB 010) प्रलेख वर्णन प्रमुख आणि प्रतीव्याप्ती वितरण

गृहपाठ

- अ) माहिती साधनांचे प्रकार सांगून 'सार' या माहिती साधनांबाबत सविस्तर माहिती द्या. 5 गुण
- ब) मेडलर्स चाचणी संदर्भात माहिती द्या. 5 गुण
- क) थिसॉरसची व्याख्या सांगून थिसॉरस तयार करण्यातील पायऱ्या स्पष्ट करा. 5 गुण
- ड) सायन्स सायरेशन इंडेक्स बाबत माहिती द्या. 5 गुण
-

अभ्यासक्रम : (LIB011) ग्रंथालय आणि माहिती केंद्राचे व्यवस्थापन

गृहपाठ

- अ) ग्रंथालय व्यवस्थापकीय कार्ये कोणती ते सांगून व्यवस्थापकीय तत्वांचे उपयोजन कसे करावे ते स्पष्ट करा. 5 गुण
- ब) नेतृत्वाचे प्रकार सांगून साध्यसाधन सिद्धातांचे थोडक्यात वर्णन करा. 5 गुण
- क) ग्रंथालय या संस्थेचे विश्लेषण करताना पद्धती आधारित विश्लेषणाचा कसा उपयोग होतो. 5 गुण
- ड) ग्रंथालयातील संदेशवहनाच्या माध्यमाची उपयुक्तता थोडक्यात विशद करा. 5 गुण
-

अभ्यासक्रम : (LIB 012) ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्राची संशोधन पद्धती

गृहपाठ

- अ) संशोधनाची व्याख्या सांगून संशोधनाच्या प्रक्रीयेमधील पाच घटक सांगा. 5 गुण
- ब) प्राथमिक अनुमान या संशोधनाच्या आराखड्यामधील घटकाची माहिती द्या. 5 गुण
- क) वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीची व्याख्या सांगून वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीचा आराखडा तयार करा. 5 गुण
- ड) ऐतिहासिक संशोधन पद्धती म्हणजे काय ते सांगून प्लिंग यांच्या इतिहास लेखनाच्या सात पायऱ्या सांगा. 5 गुण
-

अभ्यासक्रम : (LIB 013)

गृहपाठ

अभ्यासक्रम (LIB013) वर्तमान घटना घडामोडी (या अभ्यासक्रमाचे गृहपाठ Jan.17 पर्यंत देण्यात येईल.)

अभ्यासक्रम : (LIB 201) शैक्षणिक व संशोधन व ग्रंथालय

गृहपाठ

- अ) वाचन साहित्य विकासासाठी उपयुक्त ठरणारी तत्वे विशद करा. 5 गुण
- ब) ग्रंथालय समितीचे कार्ये थोडक्यात स्पष्ट करा. 5 गुण
- क) शैक्षणिक ग्रंथालयातील सेवकाचे प्रकार सांगून कोणत्याही दोन प्रकारच्या सेवकांची कार्ये स्पष्ट करा. 5 गुण
- ड) भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे थोडक्यात स्पष्ट करा. 5 गुण

अभ्यासक्रम : (LIB 202) ग्रंथालय सेवा व उपक्रम

गृहपाठ

- अ) सार्वजनिक ग्रंथालये व इतर प्रसारमाध्यमे यांच्या कार्यात परस्पर समन्वय कसा साधता येईल ते स्पष्ट करा. 5 गुण
- ब) अभिलेखांचे जतन व संरक्षण या संबंधी निबंध लिहा. 5 गुण
- क) ग्रंथ निवडीमध्ये शिक्षकांचा आणि विद्यार्थ्यांचा सहभाग का आवश्यक असतो ते सांगा. 5 गुण
- ड) शालेय ग्रंथालय प्रशासनात ग्रंथालय अहवाल, ग्रंथालय समिती आणि ग्रंथालयाचे नियम यांचे महत्व सांगून त्याची आवश्यकता प्रतिपादन करा. 5 गुण

